

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
30 серпня 2024 року,
протокол № 2 .

Ректор університету, голова вченої ради,
доктор юридичних наук, професор

_____Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2024 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИКИ:

Професор кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку,
доктор економічних наук, професор

27 серпня 2024 року

Віктор СИНЧАК

Доцентка кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку,
кандидатка економічних наук, доцентка

27 серпня 2024 року

Наталія ТКАЧУК

Рішення кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та фондового ринку

28 серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри, кандидатка
економічних наук, доцентка

28 серпня 2024 року, протокол № 1.

Алла КРУШИНСЬКА

Деканеса факультету управління та
економіки, кандидатка економічних наук,
доцентка

28 серпня 2024 року.

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету

29 серпня 2024 року, протокол №1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

29 серпня 2024 року.

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни	4
2.	Заплановані результати навчання	5
3.	Програма навчальної дисципліни	7
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	16
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	16
	4.2. Аудиторні заняття	16
	4.3. Самостійна робота студентів	17
5.	Методи навчання та контролю	17
6.	Схема нарахування балів	17
7.	Рекомендована література	18
	7.1. Основна література	18
	7.2. Допоміжна література	19
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	21

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	—	07 Управління та адміністрування
2. Код і назва спеціальності	—	073 Менеджмент
3. Назва спеціалізації	—	спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	—	Фінанси, гроші та кредит
5. Тип дисципліни	—	професійної підготовки (обов'язкова)
6. Код дисципліни	—	ППО 7.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	—	перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	—	бакалавр
9. Курс / рік навчання	—	другий
10. Семестр	—	третій (ДФ і ЗФ) – четвертий (ЗФ)
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	—	3,5 / 105
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	—	54
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	—	51
% від обсягу аудиторних годин	—	26
% від обсягу аудиторних годин	—	48,0
семінарські заняття (годин)	—	28
% від обсягу аудиторних годин	—	52,0
самостійна робота (годин)	—	51
% від загального обсягу тижневих годин:	—	49,0
аудиторних занять	—	3,0
самостійної роботи	—	3,0
3) заочна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	—	16
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	—	15,0
% від обсягу аудиторних годин	—	10
% від обсягу аудиторних годин	—	63,0
семінарські заняття (годин)	—	6
% від обсягу аудиторних годин	—	37,0
самостійна робота (годин)	—	89
% від загального обсягу тижневих годин:	—	85,0
аудиторних занять	—	-
самостійної роботи	—	2,66
4) самостійної роботи	—	4,9
12. Форма семестрового контролю	—	екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	—	ЗПО 1. Економічна теорія. ППО 2. Макроекономіка. ППО 5. Мікроекономіка.
2) супутні дисципліни	—	ППО 10. Облік і аудит.
3) наступні дисципліни	—	ППО 20. Економіка і фінанси підприємства.
14. Мова вивчення дисципліни	—	Українська

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності: ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності бізнес-структур, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними. СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення
Програмні результати навчання	ПР 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства. ПР 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1) відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату з фінансів, грошей та кредиту;	
1.2) називати закони, що регулюють відносини у фінансо-грошовій та кредитній сфері;	
1.3) визначати особливості розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту на рівні фінансів і кредиту;	
1.4) запам'ятовувати та називати функції фінансів, грошей і кредиту;	
1.5) знати сутність і види фінансових, валютних і грошових систем.	
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1) пояснювати зміст дефініцій і термінів, що розкривають суть фінансів, грошей і кредиту;	
2.2) з'ясовувати взаємозв'язок між фінансами, грошима, кредитом та іншими фінансовими категоріями;	
2.3) розуміти процеси розподілу у фінансовій та грошово-кредитній системах, фінансовому та страховому ринках;	
2.4) ілюструвати структуру фінансової та грошово-кредитної системи;	
2.5) пояснювати взаємозв'язок між фінансами, грошима, кредитом та іншими фінансовими категоріями;	
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1) виявляти джерела формування доходів і напрями використання збалансованих видатків із застосуванням фінансових механізмів і методів управління борговими зобов'язаннями держави;	

3.2)	розкривати сутність фінансів, грошей та кредиту у взаємозв'язку з їх функціями;
3.3)	розраховувати податкові надходження в умовах чинних податкової та бюджетної системи;
3.4)	застосовувати базові знання із теорії грошей та кредиту для оцінки стану грошового обігу в країні
3.5)	виконувати необхідні аналітичні розрахунки показників грошової маси
4. Аналіз (здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)	
4.1)	класифікувати податки, публічні доходи та видатки, державний борг, інші фінансові категорії;
4.2)	оцінювати джерела надходжень та напрямки витрачання фінансових ресурсів держави;
4.3)	досліджувати динаміку, джерела покриття та методи управління державним боргом;
4.4)	дискутувати щодо визначення сутності понять «державні фінанси», «публічні фінанси» та «публічні соціальні позабюджетні фонди»; «гроші», «кредит»
4.5)	виділяти складові фінансової системи та встановлювати взаємозв'язок між ними.
5. Синтез (здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)	
5.1)	аргументувати потребу у формуванні централізованих та децентралізованих фондів фінансових ресурсів;
5.2)	поєднувати джерела формування та напрями витрачання фінансових ресурсів централізованих і децентралізованих фондів фінансових ресурсів;
5.3)	встановлювати взаємозв'язки між окремими фінансовими категоріями;
5.4)	обґрунтовувати необхідність інтегрування сфер і ланок у фінансову систему.
6. Оцінювання (здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)	
6.1)	оцінювати напрями та ефективність витрачання бюджетних коштів;
6.2)	робити висновок щодо повноти формування фінансових ресурсів держави;
6.3)	виявляти чинники, що впливають на рівень доходів централізованих і децентралізованих фондів фінансових ресурсів;
6.4)	виявляти й аргументувати проблеми та перспективи розвитку фінансів і фінансової системи;
6.5)	пояснювати соціально-економічну необхідність фінансів, грошей і кредиту в ринковій економіці.
7. Створення (творчість) (здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)	
7.1)	пропонувати альтернативні джерела формування фінансових ресурсів на мікро- та макрорівнях для формування централізованих і децентралізованих фондів фінансових ресурсів;
7.2)	брати участь у розробці положень про місцеві податки і збори при зміні податкового законодавства або за необхідності;
7.3)	розраховувати очікувані податкові надходження до місцевих бюджетів територіальних громад на відповідний бюджетний період при зміні бюджетно-податкового законодавства;
7.4)	моделювати вплив інфляції на виробництво, торгівлю, кредитну і грошову системи
7.5)	визначати валютні курси та складати платіжний баланс за умови їх зміни.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність та функції фінансів

Предмет науки про фінанси. Фінанси - специфічна форма суспільних відносин, підсистема економічного базису. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, характерні риси та суспільне призначення. Мікро- і макрорівні вивчення фінансів.

Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Взаємозв'язок фінансів та інших економічних категорій.

Фінанси, особливості їх функціонування - економічне вчення про товарно-грошові відносини, розширене відтворення, природу і функції держави. Відбиття специфіки товарно-грошових відносин і функцій держави в умовах ринкової економіки на фінансових відносинах.

Функції фінансів. Розподільча функція та механізм її дії в ринкових умовах. Прояви розподільчої функції фінансів у процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту. Первинний і вторинний фінансовий розподіл. Об'єкти і суб'єкти фінансового розподілу.

Контрольна функція фінансів. Сутність контрольної функції фінансів, її реалізація в організації контролю за розподілом і цільовим використанням грошових фондів. Суспільне призначення фінансового контролю як форми реалізації контрольної функції фінансів. Дискусійні питання щодо суті і функцій фінансів.

Сутність, джерела, методи та особливості формування фінансових ресурсів держави. Фінансові ресурси, їх суть і призначення. Класифікація фінансових ресурсів. Роль і значення централізованих фондів у забезпеченні загальнодержавних потреб. Децентралізовані фінансові ресурси: суть, склад, роль у фінансуванні потреб розширеного відтворення. Фінансові резерви: види та методи формування. Механізм формування та використання фінансових ресурсів суспільства.

Тема 2. Фінансова система та фінансовий механізм

Теоретична сутність фінансової системи та основні принципи її побудови. Поняття фінансової системи. Принципи побудови фінансової системи. Організаційно-правові основи побудови та функціонування фінансової системи. Організаційна форма фінансових відносин як спосіб управління потребами у фінансових ресурсах держави. Організаційний підхід до побудови і функціонування фінансової системи. Внутрішня та організаційна структура фінансової системи. Сфери та ланки фінансової системи: поняття та відмінності. Складові сфер фінансової системи: державні фінанси; фінанси суб'єктів господарювання; фінанси домогосподарств; міжнародні фінанси; фінансовий ринок; страхування. Ланки фінансової системи. Фінансовий ринок як забезпечувальна ланка фінансової системи.

Державні фінанси як провідна складова централізованих фінансів суспільства. Державні фінанси та їх ланки: державний бюджет і місцеві бюджети, державні цільові фонди; фінанси державного сектора економіки, державний кредит, резервні та страхові фонди органів державної влади.

Фінанси суб'єктів господарювання та їх роль у розвитку національної фінансової системи. Складові фінансів суб'єктів господарювання: фінанси комерційних підприємств і організацій, фінанси некомерційних підприємств та організацій.

Фінансовий ринок як складова фінансової системи держави. Структурні складові фінансового ринку: ринок грошей, ринок кредитних ресурсів, ринок цінних паперів, ринок фінансових послуг. Роль міжнародних фінансів у розвитку інших складових фінансової системи держави.

Фінансова політика - складова частина економічної і соціальної політики держави. Зміст і завдання фінансової політики. Стратегія й тактика фінансової політики. Фінансова політика України на сучасному етапі.

Суть фінансового механізму і його складові елементи. Фінансові методи. Фінансові важелі, стимули, санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Нормативно-

правове забезпечення фінансового механізму в державі. Фінансове право. Правове регулювання фінансових відносин. Розвиток фінансового законодавства в Україні. Інформаційне забезпечення фінансового механізму в державі.

Поняття про управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління. Органи управління фінансами та їхні функції. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів. Зведений фінансовий баланс держави. Зміст фінансового планування під час трансформаційних зрушень.

Фінансовий контроль. Суть, мета, завдання фінансового контролю. Принципи фінансового контролю. Класифікація фінансового контролю. Види, форми, методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Становлення і розвиток аудиторського контролю. Організація фінансового контролю в державі. Особливості організації фінансового контролю в умовах воєнного стану. Забезпечення фінансового контролю на непідконтрольних українській владі територіях. Органи фінансового контролю в Україні та їх повноваження. Рахункова палата України. Посилення заходів фінансового контролю щодо ефективності використання державних видатків і визначення збитків від війни. Державна аудиторська служба України. Перенесення термінів проведення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану на пізніші строки. Державна казначейська служба України. Виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану. Державна податкова служба України. Звільнення від відповідальності платників податків, які через воєнні дії не змогли виконати податковий обов'язок, з урахуванням перенесення термінів та обов'язковим його виконанням після воєнного стану. Митна служба України. Запровадження додаткових заходів при митному оформленні товарів в правовому режимі воєнного стану. Напрями підвищення дієвості фінансового контролю в Україні..

Тема 3. Податкова система держави

Сутність, призначення та необхідність податків. Функції податків. Характерні риси податків, відрахувань і платежів. Взаємозв'язок податків з іншими розподільчими категоріями (кредит, заробітна плата, собівартість, ціна).

Елементи податку. Характеристика елементів податку. Платники податку. Виконання платником податків податкових обов'язків під час війни. Відповідальність платників за сплату податків в умовах воєнного стану. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставка податку. Види ставок податку. Порядок нарахування та сплати податку. Податковий період. Строк і порядок сплати податку та збору. Строк і порядок подання звітності про обчислення і сплату податку.

Класифікація податків. Класифікаційні ознаки податків. Види податків в Україні. Загальнодержавні та місцеві податки та збори. Загальна характеристика загальнодержавних податків в Україні. Загальна характеристика місцевих податків і зборів в Україні. Класифікація податків за джерелами сплати та економічним змістом об'єкта оподаткування. Класифікація податків за формою та суб'єктами оподаткування; за характером використання податкових платежів і способом стягнення. Загальна характеристика рентних платежів в Україні. Загальна характеристика митних платежів в Україні.

Податкове законодавство України та його склад. Принципи податкового законодавства. Порядок встановлення на території України податків і зборів. Перелік загальнодержавних і місцевих податків та зборів за податковим законодавством України.

Об'єктивна необхідність податкової системи. Поняття податкової системи і методи її побудови. Структурна побудова податкової системи. Податкова система України, основні етапи її становлення. Принципи оподаткування. Генезис принципів оподаткування та їх систематизація у фінансовій науці. Сучасні наукові підходи до формування та систематизації принципів оподаткування. Загальна характеристика податків і зборів податкової системи України.

Тема 4. Бюджет і бюджетна система держави

Сутність бюджету як економічної категорії. Призначення та роль бюджету держави. Бюджет

як центральна ланка державних фінансів у фінансовій системі країни. Бюджет як основний фінансовий план. Бюджет як економічна категорія. Провідна та координуюча роль бюджету у системі фінансових планів Чинники впливу на бюджет. Об'єкти і суб'єкти бюджетних відносин. Розподільча та контрольна функції бюджету. Особливості реалізації функцій бюджету у бюджетних відносинах.

Сутність і причини виникнення бюджетного дефіциту. Еволюція наукових підходів до дослідження бюджетного дефіциту. Класифікація бюджетного дефіциту. Методи фінансування бюджетного дефіциту. Показники стану бюджету - бюджетний надлишок і бюджетний дефіцит. Форми незбалансованості бюджету: дефіцит і профіцит. Поняття дефіциту та профіциту бюджету. Причини виникнення бюджетного дефіциту. Бюджетний дефіцит в умовах повномасштабного вторгнення.

Допустимі межі та джерела покриття бюджетного дефіциту. Розрахунок рівня бюджетного дефіциту. Динаміка бюджетного дефіциту в Україні. Джерела фінансування бюджетного дефіциту: внутрішні й зовнішні запозичення, грошово-кредитна емісія, інші джерела. Особливості державного бюджету на поточний рік.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного устрою та бюджетної системи. Особливості бюджетного устрою в умовах воєнного стану. Принципи побудови бюджетної системи. Структура сучасної бюджетної системи України. Формування бюджетної системи в незалежній Україні. Нормативне правове забезпечення формування бюджетної системи. Періоди формування бюджетної системи України. Взаємовідносини між ланками бюджетної системи, їх форми та організація. Бюджетне регулювання. Бюджетне субсидіювання та його види: субсидії, субвенції, дотації.

Бюджетний процес, його складові елементи та регламентування. Поняття бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Організаційні засади складання проєкту державного бюджету. Бюджетна декларація в бюджетному процесі. Сучасний стан бюджетного процесу в Україні. Основні прагматичні проблеми в бюджетному процесі. Перспективи розвитку бюджетного процесу в Україні.

Місцеві бюджети в бюджетній системі незалежної України. Становлення та розвиток місцевих бюджетів в незалежній Україні. Поняття фінансової автономії та показники її рівня. Особливості функціонування місцевих бюджетів в умовах російсько-української війни.

Тема 5. Державний кредит і державний борг

Суть і значення державного кредиту. Суб'єкти кредитних відносин у державному кредиті. Функції державного кредиту. Особливості фінансових відносин, що формують державний кредит. Об'єктивна необхідність і можливість використання державного кредиту. Роль державного кредиту у мобілізації коштів населення, підприємств та організацій. Вплив державного кредиту на стан грошового обігу в державі. Значення державного кредиту у фінансовому забезпеченні загальнодержавних і регіональних потреб.

Відмінності державного кредиту від банківського. Спільні та відмінні риси державного кредиту та банківського.

Форми та види державного кредиту. Класифікація державних позик: за правом емісії, формами виплати доходів, методами розміщення, термінами погашення та іншими класифікаційними ознаками.

Поняття державного боргу. Класифікація державного боргу. Капітальний і поточний, внутрішній і зовнішній державний борг. Причини виникнення і зростання державного боргу. Боргова спіраль і її зміст. Джерела погашення державного боргу.

Обслуговування і погашення державного боргу: сутність і відмінності. Управління державним боргом. Методи управління державним боргом. Кількісний аспект державного боргу та проблеми його сплати в Україні.

Управління державним боргом в умовах російсько-української війни. Правове регулювання обсягу граничного державного боргу та гарантованого державою боргу на кінець бюджетного періоду в умовах воєнного стану у період російсько-української війни..

Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання

Необхідність і сутність фінансів підприємств. Фінанси підприємств - основа фінансової системи держави. Функції фінансів підприємств та принципи їх організації. Організацій-но-правові форми суб'єктів господарювання. Особливості організації фінансових відносин залежно від галузевих особливостей, галузей економіки, сфер бізнесу.

Грошові фонди і фінансові ресурси підприємств, особливості їх формування в умовах ринку. Склад грошових фондів і доходів, порядок їх утворення і використання в умовах ринку.

Економічні методи й способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування доходів. Поділ коштів підприємства на власні та залучені. Виручка від реалізації продукції, робіт і послуг, її розподіл. Види витрат. Собівартість продукції, робіт, послуг та її складові.

Економічний зміст прибутку, його склад. Особливості формування прибутку суб'єктів господарювання різних форм власності. Види прибутків. Розподіл і використання прибутку.

Фінанси неприбуткових організацій. Види неприбуткових організацій. Особливості та завдання-неприбуткових організацій. Джерела формування та напрями використання коштів неприбуткових організацій. Благодійництво. Спонсорство. Меценатство. Волонтерство та його розвиток в умовах російсько-української війни.

Тема 7. Фінанси домашніх господарств

Сутність фінансів домогосподарств, їх значення та зв'язок з іншими складовими фінансової системи. Фінанси домашніх господарств як економічна категорія та сфера фінансової системи. Функції фінансів домогосподарств. Характеристика функцій фінансів домогосподарств. Принципи організації фінансів домашніх господарств.

Фінансові відносини домашніх господарств та їх характеристика. Внутрішні фінансові відносини домашнього господарства. Зовнішні фінансові відносини домашнього господарства.

Фінансові ресурси домогосподарств, їх сутність і види. Класифікація фінансових ресурсів домогосподарств. Чинники впливу на величину та регіональні ознаки диференціації фінансових ресурсів домогосподарств. Формування та використання фінансових ресурсів домогосподарств.

Джерела формування доходів домогосподарств та чинники, що впливають на їх обсяг. Класифікація джерел формування доходів домогосподарств.

Поняття, склад і класифікація витрат домогосподарств. Класифікаційні ознаки витрат домогосподарств. Види витрат. Чинники впливу на величину витрат: внутрішні та зовнішні.

Бюджет домогосподарства та його структура. Доходи та витрати бюджету домогосподарства. Вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на формування бюджету домогосподарств.

Порядок використання доходів домогосподарств. Чинники, що впливають на розподіл доходу на споживання та заощадження. Функція споживання, її зміст і реалізація. Функція заощадження, сутність і особливості. Фінансовий портфель домогосподарства та його склад: споживчий, накопичувальний та інвестиційний. Портфель нагромадження та його склад.

Заощадження та інвестиційна діяльність домогосподарств. Мотиви утворення заощаджень домогосподарств. Класифікація заощаджень домогосподарств. Рівень заощаджень домогосподарств. Сучасні тенденції формування заощаджень домогосподарствами України.

Трансформація заощаджень домогосподарств в інвестиції. Чинники, що сприяють перетворенню заощаджень на інвестиції. Склад інвестиційного портфеля домогосподарств. Основні напрями інвестування домашніх господарств

Тема 8. Фінансовий ринок

Сутність, призначення та роль фінансового ринку як механізму перерозподілу коштів. Роль фінансового ринку у ринковій економіці. Фінансовий ринок як механізм міжгалузевого перебігу капіталу, та перерозподілу коштів. Передумови становлення фінансового ринку. Функції фінансового ринку.

Структура фінансового ринку. Класифікація структурних складових фінансового ринку. Класифікаційні ознаки структурних складових фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок капіталів. Ринок банківських кредитів. Фондовий ринок. Страховий ринок. Взаємозв'язок структурних складових фінансового ринку.

Фондовий ринок: особливості та роль у розвитку ринкової інфраструктури. Первинний і вторинний ринки цінних паперів. Біржовий та позабіржовий обіг фондових цінностей. Характеристика основних видів цінних паперів, їх класифікація.

Суб'єкти фінансового ринку, їх функції та класифікація. Учасники фінансового ринку. Учасники, які виконують основні функції на фінансовому ринку. Учасники, які виконують допоміжні функції на фінансовому ринку. Класифікаційні ознаки суб'єктів фінансового ринку.

Фінансові посередники на фінансовому ринку. Функції та види фінансових посередників. Інститути інфраструктури фінансового ринку. Класифікація фінансових посередників. Емісійні банки та їх функції. Спеціальні фінансові та кредитні установи (парабанки). Комерційні банки.

Інструменти фінансового ринку, їх класифікація та характеристика. Економічна і правова природа інструментів фінансового ринку. Класифікація інструментів фінансового ринку. Цінні папери як основні фінансові інструменти та об'єкт фінансового ринку.

Державне регулювання фінансового ринку. Роль Національного банку України на фінансовому ринку. Завдання Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Завдання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Проблеми та перспективи розвитку фінансового ринку України.

Тема 9. Міжнародні фінанси

Суть і функції міжнародних фінансів. Призначення та роль міжнародних фінансів. Суб'єкти міжнародних фінансів. Об'єкти міжнародних фінансів. Розподільна та контрольна функція, їх зміст і реалізація в міжнародних фінансах. Міжнародна фінансова політика: види та форми реалізації. Головні завдання міжнародної фінансової політики. Форми реалізації міжнародної фінансової політики.

Передумови та чинники становлення і розвитку міжнародних фінансів. Міжнародні фінансові відносини: основні напрями їх здійснення. Міжнародний кругообіг капіталу як об'єктивна передумова існування міжнародних фінансів. Специфіка міжнародних фінансів. Основні чинники становлення та розвитку міжнародних фінансів. Основні напрями здійснення міжнародних фінансових відносин.

Міжнародні валютні системи: сутність, види та структура. Елементи міжнародної валютної системи. Еволюція розвитку міжнародної валютної системи. Типи валютних систем. Валютні відносини та їх регулювання. Валютна політика.

Міжнародні розрахунки та операції валютного ринку. Сутність міжнародних розрахунків. Міжнародні платіжні угоди, їх призначення та застосування. Основні способи платежів у міжнародних розрахунках. Облікові баланси у міжнародних розрахунках. Валютні операції: зміст і види. Відмінності у ф'ючерсних і форвардних операціях.

Міжнародний фінансовий ринок і його сегменти. Міжнародний валютний ринок: зміст, функції і особливості операцій. Сутність міжнародного фінансового ринку. Класифікація міжнародного фінансового ринку. Сегменти міжнародного фінансового ринку. Міжнародний валютний ринок як найліквідніший сегмент міжнародного фінансового ринку. Функції валютних ринків. Особливості валютних ринків. Вплив міжнародного фінансового ринку на національні фінансові ринки та національну економічну систему держави.

Міжнародний кредитний ринок: сутність, функції та види. Міжнародний кредит та його форми. Функції міжнародного кредиту. Класифікація міжнародного кредиту. Урядовий кредит. Фірмовий кредит і його різновиди. Банківський кредит і його особливості на міжнародному ринку банківських кредитів. Сегменти міжнародного ринку банківських кредитів. Кредити міжнародних фінансових інститутів.

Міжнародний ринок цінних паперів: зміст і інструменти. Цінні папери міжнародного

фондового ринку: види та характеристика. Єврооблігації та євроакції як найбільш характерні фінансові інструменти міжнародного ринку цінних паперів.

Міжнародне оподаткування і міжнародне податкове право. Міжнародне оподаткування як передумова виникнення спеціальних міжнародно-правових податкових норм. Міжнародне подвійне оподаткування і його правове регулювання. Зміст подвійного оподаткування. Міжнародні податкові угоди. Види міжнародних податкових угод. Способи регулювання проблем подвійного оподаткування. Методи усунення проблем подвійного оподаткування (кредит щодо іноземного податку, звільнення, прогресивне звільнення, посилення на національне законодавство, захист податкових переваг, іноземні податки, що кредитуються).

Міжнародні фінансові інституції. Міжнародний валютний фонд: основні етапи співробітництва з Україною. Сутність і необхідність міжнародних фінансових інституцій. Бреттон-Вудські інститути, їх склад. Міжнародний валютний фонд (МВФ), призначення і основні функції. Відносини МВФ з Україною. Основні етапи та зміст співробітництва України з МВФ.

Група Світового банку: завдання та сфери діяльності. Європейський банк реконструкції та розвитку: особливості та напрями діяльності в Україні. Склад групи Світового банку: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ), Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок (МЦВІС). Головні завдання групи Світового банку. Пріоритетні напрями діяльності ЄБРР в Україні.

Тема 10. Сутність, функції і теорії грошей

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у створенні грошей.

Суть грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Портфельний підхід до визначення суті грошей. Гроші як форма прояву суспільних відносин. Специфіка прояву суті грошей у різних економічних системах. Гроші як особливий товар, мінова й споживча вартість грошей як товару. Гроші як гроші і гроші як капітал. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями.

Форми грошей та їх еволюція. Натурально-речові форми грошей, причини та механізм їх еволюції від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини та механізм демонетизації золота, ідеальні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей від урядових (казначейських) зобов'язань до зобов'язань центрального банку. Різновиди сучасних кредитних грошей. Роль держави в утвердженні кредитних зобов'язань як грошей. Електронні гроші.

Вартість грошей. Специфічний характер вартості грошей. Купівельна спроможність як вираз вартості грошей при різних їх формах. Вартість грошей і час. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість, зберігання грошей та процент.

Функції грошей. Поняття функції та її еволюція. Функція міри вартості, її суть, сфера використання. Масштаб цін. Ціна як грошовий вираз вартості товарів. Функція засобу обігу, її суть, сфера використання; реальність і кількісна визначеність грошей у цій функції. Функція засобу платежу, її суть, відмінність від функції засобу обігу, сфера використання, еволюція. Функція засобу нагромадження, її суть, сфера використання. Світові гроші. Еволюція золота як світових грошей. Взаємозв'язок функцій грошей.

Роль грошей у системі суспільного відтворення. Якісний і кількісний аспекти впливу грошей на економічні й соціальні процеси. Вплив зміни кількості грошей на макро- та мікроекономічні процеси. Гроші як інструмент регулювання економіки. Роль грошей у розвитку міжнародних інтеграційних процесів. Еволюція ролі грошей в економіці України.

Грошолві теорії та їх еволюція. Класична кількісна теорія грошей, її основні постулати. Економічні причини появи кількісного підходу до вивчення ролі грошей. Еволюція постулатів

кількісної теорії. Номіналістичне трактування суті грошей послідовниками кількісної теорії. Відмінності в поглядах на гроші послідовників кількісної теорії грошей і трудової теорії вартості.

Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. «Трансакційний варіант» І. Фішера. «Кембриджська версія» кількісної теорії. Вклад Д. Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей. Зміна акцентів, в оцінці ролі держави в економічному регулюванні та механізмів впливу на економіку. «Передаточний механізм» у трактовці Кейнса. Неминучість інфляційних наслідків реалізації кейнсіанських концепцій. Сучасний монетаризм як альтернативний напрям кількісної теорії. Відмінності монетаристських трактовок ролі держави з регулювання економіки. Вклад М. Фрідмена в розробку монетарної політики на основі неокласичного варіанта кількісної теорії. Грошово-кредитна політика України у світлі сучасних монетаристських теорій.

Тема 11. Грошовий обіг і грошовий ринок

Поняття грошового обігу як процесу руху грошей. Грошові платежі як елементарні складові грошового обігу. Сукупний грошовий обіг і обіг грошей у межах індивідуального капіталу. Основні суб'єкти грошового обігу: фірми, сімейні господарства, державні структури, фінансові посередники. Основні ринки, що взаємопов'язуються грошовим обігом. Національний дохід і національний продукт як визначальні параметри грошового обігу.

Економічна основа та загальна схема сукупного грошового обороту. Структура сукупного грошового обороту. Грошовий обіг. Фіскально-бюджетний обіг. Кредитний обіг. Фінансовий обіг.

Основні сфери грошового обігу. Безготівковий грошовий обіг. Готівковий грошовий обіг. Співвідношення між безготівковим і готівковим грошовим обігом та подальша його тенденція. Канали надходження грошей та їх вилучення з грошового обігу.

Грошові потоки та критерії їх класифікації. Модель сукупного грошового обігу. Характеристика основних видів грошових потоків. Механізм балансування грошових потоків.

Грошова маса та основні форми її існування. Агрегатний метод класифікації функціональних форм грошей. Характеристика грошових агрегатів. Грошова база. Особливості побудови показників грошової маси в Україні.

Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей. Основні шляхи та показники інтенсифікації руху грошей у сфері обігу та платежів. Проблема монетизації валового внутрішнього продукту. Механізм поповнення маси грошей в обороті. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційних банків. Грошовий мультиплікатор.

Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Суть грошового ринку. Особливості прояву на грошовому ринку основних ринкових ознак - попиту, пропозиції, ціни. Інституційна модель грошового ринку. Канали прямого і опосередкованого фінансування. Економічна структура грошового ринку. Ринок грошей (монетарний ринок). Ринок капіталів. Суб'єкти грошового ринку.

Попит на гроші. Теоретичні моделі попиту на гроші. Основні мотиви (джерела) сукупного попиту на гроші: попит на гроші для трансакцій і попит на гроші як на активи. Чинники, що визначають параметри попиту на гроші. Номінальний та реальний попит на гроші.

Пропозиція грошей. Загальні теоретичні положення пропозиції грошей. Механізм формування пропозиції грошей. Грошова база. Банківські резерви. Грошовий мультиплікатор. Роль кредитної системи у формуванні пропозиції грошей. Банкнотна та депозитна емісія.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку - та процент. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку. Рівноважна процентна ставка.

Тема 12. Грошові системи

Поняття грошової системи. Основні принципи організації та моделі побудови грошових систем. Призначення та місце грошової системи в економічній системі країни.

Вплив національних та історичних традицій на зміст елементів грошової системи. Елементи грошової системи та їх характеристика. Національно-державна обумовленість і призначення

грошової системи. Склад грошової системи. Система безготівкових розрахунків. Система готівкового обігу. Валютна система.

Основні типи грошових систем. їх еволюція. Саморегульовані грошові системи та їх історичні форми. Біметалізм (система паралельних валют, система подвійної валюти, система “кульгаючої” валюти). Монеметалізм (золотомонетний стандарт, золотозлитковий стандарт, золотодевізний стандарт). Регульовані грошові системи. Система паперово-грошового обігу. Система природного (кредитного) обігу. Неринкові та ринкові грошові системи. Відкриті і закриті грошові системи.

Державне регулювання грошової сфери як головне призначення грошової системи. Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери. Методи та інструменти регулювання грошової системи.

Становлення й розвиток грошової системи України. Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні: запровадження тимчасової валюти, паралельний обіг купоно-карбованця та рубля, процес стабілізації тимчасової валюти. Випуск постійної валюти - гривні.

Загальна характеристика грошових систем зарубіжних країн. Грошова система ЄС.

Тема 13. Інфляція та грошові реформи

Суть інфляції. Вплив інфляції на виробництво, зайнятість і життєвий рівень. Теоретичні концепції інфляції: теорія «інфляції попиту», теорія «інфляції пропозиції», монетаристська теорія, теорія інфляції як багатofакторного процесу. Інфляція та дефляція.

Основні форми інфляції: повзуча, галопуюча, гіперінфляція, відкрита та закрита інфляція. Класичні, монетарні та загальноекономічні чинники інфляції. Інфляція попиту. Фіскальна інфляція. Інфляція витрат. Імпортна інфляція. Основні показники вимірювання інфляції. Методи регулювання інфляції. Дефляційна політика (регулювання попиту). Політика доходів. Соціально-економічні наслідки інфляції. Інфляція в системі державного регулювання грошової сфери. Особливості інфляційного процесу в Україні.

Грошові реформи: поняття та цілі. Стабілізація грошей як основна ціль реформи. Грошові реформи як радикальні заходи негативних соціально-економічних наслідків інфляції. Класифікація грошових реформ. Становлення нової грошової системи. Часткова зміна грошової системи. Проведення спеціальних стабілізаційних заходів. Основні методи стабілізації валют: дефляція, деномінація, нуліфікація, девальвація, ревальвація. Основні моделі грошових реформ. Грошові реформи формального типу. Особливості здійснення грошових реформ в окремих країнах. Характеристика основних грошових реформ, здійснених в Україні.

Тема 14. Валютні відносини та валютні системи

Суть і види валютних відносин. Поняття валюти. Призначення та сфера використання валюти. Види валюти: національна, іноземна, колективна.

Валютний ринок: суть та основи функціонування. Валютні операції. Види валютних операцій. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Валютні ризики і методи валютного страхування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку.

Котирування валют. Валютний курс, його функції. Суть, основи формування та види валютного курсу. Поняття, значення і механізм забезпечення конвертованості валюти. Порядок визначення валютних курсів.

Валютне регулювання: суть і необхідність. Механізм регулювання валютного курсу: девальвація, ревальвація, валютна інтервенція. Регламентація статусу валюти та порядок здійснення

операцій з нею (правила купівлі-продажу, ввозу-вивозу, використання валютної виручки, здійснення валютних платежів, нагромадження золотовалютних запасів тощо). Платіжний баланс у механізмі валютного регулювання. Золотовалютні запаси в системі валютного регулювання. Режим валютного курсу в Україні.

Валютні системи: поняття, структура, призначення. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Основні елементи національної валютної системи. Розвиток валютної системи України.

Еволюція світової валютної системи. Характеристика сучасної світової валютної системи та роль МВФ в її функціонуванні. Баланси міжнародних розрахунків та їх основні види. Платіжний баланс, його загальна характеристика та структура. Методи регулювання платіжного балансу.

Тема 15. Кредит і кредитна система

Загальні передумови формування кредитних відносин. Еволюція кредитних відносин. Методи перерозподілу коштів у процесі відтворення. Теорії кредиту. Необхідність та суть кредиту. Кредит як форма руху вартості на зворотній основі. Кредит як форма суспільних відносин. Основні функції кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитних відносин. Ознаки кредиту в ринковій економіці. Позичковий капітал та кредит. Позичковий капітал як форма грошового капіталу. Основні ознаки позичкового капіталу. Ринок позичкових капіталів.

Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту, переваги та недоліки кожної з форм. Види кредиту. Характеристика окремих видів кредиту: комерційного, споживчого, державного, міжнародного, банківського.

Економічні межі кредиту. Поняття меж кредиту, причини та наслідки їх порушення. Кредитні відносини та інфляція. Процент за кредит. Суть процента, види, економічні межі руху та фактори зміни ставки процента. Процентний ризик. Процент в умовах інфляції.

Специфіка становлення кредитних відносин в окремих країнах. Історичний розвиток кредитних відносин в Україні. Проблеми реалізації позитивних функцій кредиту в сучасних умовах розвитку України.

Поняття кредитної системи. Об'єктивні економічні умови формування кредитної системи. Основні етапи розвитку кредитної системи. Принципи побудови кредитної системи. Роль та місце кредитної системи в сучасному економічному просторі. Кредитна система як елемент інфраструктури грошового ринку.

Основні типи кредитних систем. Структура кредитної системи. Загальна характеристика основних структурних елементів кредитної системи. Банківська система. Функції банківської системи. Основи організації банківської системи (принципи побудови, цілі, механізм функціонування). Емісійні банки. Неемісійні банки. Небанківські фінансово-кредитні установи (спеціалізовані кредитно-фінансові інститути), їх відмінності від банків, економічне призначення, види, функції, роль. Становлення й розвиток кредитної системи України.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усь ого	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
III семестр													
Тема 1. Сутність та функції фінансів	6	2	1	-	-	3	8	2	-	-	-	-	6
Тема 2. Фінансова система та фінансовий механізм	5	2	1	-	-	2	6	-	-	-	-	-	6
Тема 3. Податкова система держави	7	2	2	-	-	3	6	-	-	-	-	-	6
Тема 4. Бюджет і бюджетна система держави	6	2	2	-	-	2	9	2	2	-	-	-	5
Тема 5. Державний кредит і державний борг	7	-	2	-	-	5	7	-	-	-	-	-	7
Тема 6. Фінанси суб'єктів господарювання	6	2	2	-	-	2	8	-	2	-	-	-	6
Тема 7. Фінанси населення	6	2	2	-	-	2	6	-	-	-	-	-	6
Тема 8. Фінансовий ринок	7	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	-	6
Тема 9. Міжнародні фінанси	6	-	1	-	-	5	6	-	-	-	-	-	6
Тема 10. Сутність, функції й теорії грошей	7	2	2	-	-	3	6	-	-	-	-	-	6
Тема 11. Грошовий обіг і грошовий ринок	10	2	4	-	-	4	7	-	2	-	-	-	5
Тема 12. Грошові системи	7	2	2	-	-	3	7	2	-	-	-	-	5
Тема 13. Інфляція та грошові реформи	7	2	2	-	-	3	7	2	-	-	-	-	5
Тема 14. Валютні відносини та валютна система	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	-	8
Тема 15. Кредит і кредитна система	9	2	2	-	-	5	8	2	-	-	-	-	6
Усього годин	105	26	28	-	-	51	105	10	6	-	-	-	89

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення тестових завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- розв'язок розрахункових завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) розв'язування задач та формулювання висновків за результатами розрахунків;

5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Структура екзаменаційного білету наведена у навчально-методичних матеріалах до навчальної дисципліни.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Шульга О.А. Фінанси, гроші та кредит: курс лекцій; Держ. ун-т інтелект. технологій і зв'язку. Київ : Компрінт, 2021. 137 с.
2. Бездітоко О. М. Грошово-кредитна політика: навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форми навчання спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; Херсон. нац. техн. ун-т, Каф. «Фінансів, банк. справи та страхування». Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 189 с.
3. Белова І.В. Дослідження грошово-кредитного ринку: навч. посіб.; Сум. держ. ун-т, Навч.-наук. ін-т бізнес-технологій «УАБС». Суми : Сум. деж. ун-т, 2020. 146 с.
4. Бюджетна система: підручник / за ред. В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко, З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.
5. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року (із змінами). *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №50-51. Ст.572.
6. Венгер В., Коваленко Д. Фінанси, гроші та кредит. Теорія та практика. Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 578 с.
7. Вовчак О. Д., Бучко З. Р. Гроші та кредит: навчальний посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
8. Волкова В. В., Волкова Н. І. Гроші і кредит: навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
9. Гроші і кредит: навч. посіб. / П. І. Коренюк, Л. В. Коренюк, О. Т. Левандівський ; Дніпров. держ. техн. ун-т, Дніпров. нац. ун-т залізн. трансп. ім. В. Лазаряна, Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Кам'янське : ДДТУ, 2019. 401 с.
10. Гроші та кредит : навч. посіб. для студентів; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ : КНУБА, 2024. 227 с.
11. Гроші та кредит: навч. посіб. для підгот. здобувачів вищ. освіти за спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / [І. Л. Шевчук та ін.]; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків : Вид-во Іванченка І. С., Ч. 2 : Кредит. 2019. 184 с.
12. Гроші та кредит: підручник / за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.
13. Державний кредит: навчальний посібник / Лубкей Н.П., Ткачук Н.М., Горин В. П., Карапетян О. М. Тернопіль: видавництво «Наукова думка», 2012. 147с.
14. Дзюблюк О.В. Теоретико-методологічні підходи до визначення сутності грошей як економічної категорії. *Вісник ТНЕУ*. 2018. Вип.2. С.21-35.
15. Дзюблюк О.В. Теоретичні аспекти визначення вартості грошей залежно від їх форм в обігу. *Світ фінансів*. 2018. №1(54). С.82-94.
16. Іванчук Н.В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
17. Коваленко М.М., Лесная О.С. Гроші та кредит: навч. посіб.; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. Харків: Тім Пабліш Груп, 2021. 235 с.
18. Луніна І.О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб.; Нац. акад. статистики, обліку та аудиту. Київ : Інформ.-аналіт. агентство, 2019. 303 с.
19. Макаренко М. І. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2019. 548 с.
20. Масій Н. Д., Дем'янчук М. А. Фінанси публічного сектору. Українські реалії та світовий досвід: навч. посіб.; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса: Астропрінт, 2022. 381 с.
21. Нікіфоров П. О., Грешко Р. І., Легкоступ І. І. Теорія публічних фінансів: навч. посіб.; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2022. 183 с.
22. Податковий кодекс України від 23 грудня 2010 року (із змінами). *Офіційний вісник України*. 2010. №92. ст. 3248.
23. Світлична В. Ю. Гроші і кредит : підручник Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.

24. Синчак В. П. Еволюція наукової думки в оподаткуванні та її реалізація у податкових системах: монографія. Київ-Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2006. 294 с.
25. Синчак В. П. Фінанси домашніх господарств: тренінг-семінар: Тренінговий навчально-методичний посібник. Хмельницький: ХУУП імені Леоніда Юзькова, 2024. 71 с.
26. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка. 2-ге вид. перероб. і доп. Житомир : Поліський університет, 2024. 317 с.
27. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К.: Центр учб. л-ри, 2010. 576 с.
28. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник для ст.-ів ВНЗ. К. : Кондор, 2019. 592 с.
29. Фінанси : підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль: Університетська думка, 2024. 632 с.
30. Фінанси: підручник; за ред. д-ра екон. наук., проф., заслуж. економіста України І. О. Лютого; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2023. 715 с.
31. Фінансова безпека держави: навч. посіб. / О. М. Марченко, Я. Я. Пушак, І. О. Ревак ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 355 с.
32. Шевчук І. Л., Ставерська Т. О., Жиликова О. В., Близнюк О. П. Гроші та кредит: навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с.
33. Шкварчук О.Л. Світові тенденції трансформації фінансово-кредитних систем: навч. посіб.; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Луцьк : Надстир'я, 2023. 214 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Борзенко О.О. Структурні деформації на світових фінансових ринках після 90-х років ХХ століття: монографія; Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2019. 447 с.
2. Глушенко О. В., Хмельков А. В., Дячек О. Ю., Бабаєв В. Ю., Громов С. О. Цифрові технології управління публічними фінансами: податковий аспект. Ефективна економіка. 2024. № 3. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_3_13.
3. Гриценко О.М. Роль місцевих податків у формуванні доходів місцевих бюджетів. Вісник Хмельницького національного університету. Серія : Економічні науки. Том 328 № 2 (2024): с.324-329.
4. Децентралізація управління публічними фінансами в Україні: монографія / [О. Ю. Амосов та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Ю. Амосова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові. України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. Харків : ХарПІ НАДУ : Магістр, 2018. 199 с.
5. Дзюблюк О.В. Еволюція ролі золота у сучасній монетарній системі. Банківська справа. 2020. №1. С.3- 27.
6. Загреба М., Яценко С. Паперові гроші України з 1990 р.: каталог. Київ : Загреба М. [вид.], 2021. 155 с.
7. Іванський А.Й.Адміністрування публічних фінансів: практикум; Міжнар. гуманітар. ун-т, Каф. держ.-правових дисциплін. Одеса : Гельветика, 2022. 79 с.
8. Історія українських грошей. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/news/istoriya-ukrainskikh-groshey>.
9. Йовні Р. Фінансова гра: «Стратегія успіху»: практ. путівник. Кременчук: Новабук, 2024. 120 с.
10. Касьянова Н. В., Кочетков В. М. та ін. Міжнародна фінансова система : підруч. Київ : ЛІРА-К, 2023. 270 с.
11. Коваленко В. М. Фінансова система України: теорія, методологія, практика: монографія / В. М. Коваленко. Львів.: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 360 с..
12. Козак Ю. Міжнародні фінанси: кредитно-модульний курс. Київ : Центр учб. літ., 2020. 288 с.

13. Кудряшов В. П. Фінансове забезпечення публічних витрат у період війни, Економіка України. 2023. № 3. С. 37-57.
14. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання: монографія; НАН України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України». Київ : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2020. 439 с.
15. Модерні фінанси: глобальні виклики і сучасні тренди. Монографія / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль: Економічна думка, 2024. 1011 с.
16. Мокуєнко Т.В., Прийдак Т.Б., Ліпський Р.В. Електронні гроші: сутність, класифікація та облікове відображення. UR: [http // www.economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua).
17. Мошенський С. Більше ніж гроші. Фінансова історія людства. Київ : Саміт-книга, 2020. 483, [1] с.
18. Пухальський В.В. Податкова політика України в умовах воєнного стану. *Світ фінансів*. 2024. №3. (80). С. 81-91.
19. Радіонов Ю. Д. Державні фінанси в забезпеченні стабільності фінансової системи країни. Економіка України. 2022. №9(730). С. 77-98.
20. Руда О. Л., Марценюк О. В. Функціонування публічних фінансів в сучасних умовах. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 4. С. 122-128.
21. Сидорчук А.А. Фінансова стійкість домогосподарств: теоретичні основи та прикладні аспекти: моногр.Тернопіль: ЗУНУ. 2023. 474с.
22. Синчак В. П., Мельник Л. В. Вплив макроекономічних чинників на фінансову безпеку України. *Університетські наукові записки*, 2023. №1-2. (91-92). С. 23-36.
23. Синчак В. П., Кульбачний В. Б. Фінансовий механізм компаній-автоперевізників в системі управління фінансами: теоретичний аспект. *Облік і фінанси*. 2024. №3 (105). С. 103 – 111.
24. Синчак В. П., Ярмоленко Ю. Ю. Транспарентність фіскальних відносин як необхідна умова в адмініструванні та відшкодуванні ПДВ. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. №4 (66). С. 67-84.
25. Синчак В. П. Вплив податкового механізму ЄС на гармонізацію ПДВ як елемента податкової системи України. *Механізми протидії сучасним викликам і загрозам: досвід ЄС для України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції в рамках виконання проекту Модуль Жан Моне програми ЄС* (м. Суми, 28-29 лютого 2024 р.);/ за заг. ред. В. Школи, М. Домашенко – Суми: СумДУ, 2024. С. 65 – 67.
26. Ткачук Н. М. Аналіз практичних аспектів формування доходів бюджету територіальної громади міста. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*, 2023. Випуск 104, С. 11-20.
27. Ткачук Н.М. Методи формування доходів бюджету територіальної громади міста: теоретичні й практичні аспекти. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Випуск 84. С. 65-72.
28. Ткачук Н.М. Позикові й податкові фінанси як джерело фінансування держави. Забезпечення сталого розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації: *збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції* (м. Кам'янець-Подільський, 14 квітня 2023 року). Кам'янець-Подільський: Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», 2023. С.137-139.
29. Ткачук Н.М., Крушинська А.В., Кравчук Р.В. Особливості та перспективи розвитку криптовалют в Україні. *Фінансовий простір*. 2023р. №4(52). С. 107-115.
30. Фінанси, гроші та кредит: практикум / [О. П. Волошин, І. В. Фарінович]; Нац. ун-т «Львів. Політехніка», Навч.-наук. ін-т простор. планування та перспект. технологій. Львів: Львівська політехніка, 2023. 132 с.
31. Фінанси, гроші та кредит = Finance, money and credit: навч. посіб. / Політило М. П. [та ін.]; Нац. ун-т «Львів. Політехніка», Наук.-дослід. центр ТзОВ «Айкю Холдинг». Львів: Новий Світ-2000, 2022. 233 с.
32. Фінанси підприємства : підручник / за наук. ред. канд. екон. наук Т. О. Ставерської, канд. екон. наук А. В. Непрана ; Держ. біотехнол. ун-т. Харків : Іванченко І. С. [вид.], 2024. 907 с.

33. Фінансова політика в Україні: колект. монографія / за заг. ред. Г. Б. Погрішук, В. В. Руденко]; Західноукр. нац. ун-т, Вінниц. навч.-наук. ін-т економіки. Вінниця : ЗУНУ, 2023. 405 с.
34. Фінансова політика держави і господарюючих суб'єктів: коеволюція та синергетичний ефект: колект. монографія / за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Е. О. Юрія; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича : Рута, 2022. 219 с.
35. Щетинін А. І. Гроші та кредит: навчальний посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.
36. Юшко С. В. Прозорі бюджети як передумова ефективного контролю за публічними фінансами в умовах децентралізаційних процесів в Україні. Фінанси України. 2024. №4. С. 25-32.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://www.rada.gov.ua	-Веб-портал Верховної Ради України
http://www.president.gov.ua	-Веб-портал Адміністрації Президента України
2. http://www.kmu.gov.ua	-Веб-портал Кабінету Міністрів України
3. http://mon.gov.ua	-Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
4. http://www.auc.org.ua	- Веб-сайт Асоціації міст України
7. http://nbuv.gov.ua/	-Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
8. http://gntb.gov.ua/ua/	-Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
9. http://www.ounb.km.ua/	-Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
10. http://www.adm.km.ua/	-Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
11. http://km-oblrada.gov.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної ради
12. http://www.khmelnysky.com/	- Веб-сайт Хмельницької міської ради
13. http://www.univer.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
14. http://www.mof.gov.ua	-Веб-сайт Міністерства фінансів України
15. http://www.imf.org	- Веб-сайт Міжнародного валютного фонду (МВФ)
16. http://www.ifc.org	- Веб-сайт Міжнародної фінансової корпорації
17. http://www.bank.gov.ua	- Веб-сайт Національного банку України (НБУ)
18. http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/index	-Веб-сайт журналу «Світ фінансів»
19. http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/issue/archive?issuesPage=3	-Веб-сайт журналу «Світ фінансів» (архів)